

ABSTRACT&REFERENCES

DOI: 10.15587/2519-4984.2021.237825

FEATURES OF FORMATION OF MOTIVATION FOR ONLINE LEARNING OF STUDENTS OF PEDAGOGICAL SPECIALTIES

p. 4–11

Tetiana Shrol, PhD, Department of Information and Communication Technologies and Methods of Teaching Informatics, Rivne State University of the Humanities, S. Bandera str., 12, Rivne, Ukraine, 33028

E-mail: shrolt@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8694-631X>

Nataliia Poliukhovych, PhD, Department of Information and Communication Technologies and Methods of Teaching Informatics, Rivne State University of the Humanities, S. Bandera str., 12, Rivne, Ukraine, 33028

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9312-8908>

The concept of «motivation» and modern theories of learning motivation are theoretically substantiated and described: expectancy-value theory, attribution theory, social-cognitive theory, goal orientation theory, self-determination theory. Teaching strategies and pedagogical conditions that motivate students to educational and cognitive activities in the online environment, taking into account the theory of self-determination, are determined. In particular, in order to succeed in mastering something new, a student must feel competent (acquire the appropriate skills to perform practical tasks), related (feel belonging and attachment to groups or individuals), autonomous (feel that he/she controls his/her behavior and is responsible for its goals, capable of self-learning).

The pedagogical conditions for the formation of positive motivation and involvement of students in learning online are substantiated and determined, namely: giving a student the opportunity to be an accomplice in the learning process; structuring educational materials in accordance with learning objectives; promoting student initiative and creativity, ensuring group activities and a multidimensional assessment system.

The key to fulfilling the pedagogical conditions is the teacher's motivation to implement online learning at the level of the course author; mentor and tutor for higher education students. External and internal factors of motivation of teachers for introduction of elements of distance (online) and mixed (alternation of online and offline) training by teachers in the educational process of establishments of higher education are defined.

Experimentally confirmed: positive impact on the motivation of the implemented online learning strategies and pedagogi-

cal conditions; revealed a significant direct relationship between the student's ability to self-development and self-learning and his/her motivation for online learning

Keywords: online learning, blended learning, distance learning, motivation, learning motivation theories

References

1. Stratehii rozvytku vyshchoi osvity v Ukraini na 2021–2031 roky (2020). Kyiv, 71. Available at: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>
2. Voitovych, I. S. (2014). Motivization of future teachers study in their training for professional activity. Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Seriya: Pedahohika, 4, 24–31. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NZTNPU_ped_2014_4_6
3. Nikolaichuk, N. M. (2013). Pedagogical basis formation of future teachers of mathematics professional motivation. Ternopil, 260. Available at: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/2733>
4. Pidliachyi, V. M. (2014). Motivation to Professional Self-Development of Prospective Teachers. Education and Pedagogical Sciences, 2 (163), 41–47. doi: [https://doi.org/10.12958/eps.2\(163\).pidliachyi_v_m](https://doi.org/10.12958/eps.2(163).pidliachyi_v_m)
5. Kukhareno, V. M., Bondarenko, V. V. (Eds.) (2020). Ekstrene dystantsiine navchannia v Ukraini. Kharkiv: Vyd-vo KP «Miska drukarnia», 409. Available at: https://duan.edu.ua/images/News/UA/Departments/Management/2020/monograph_ekstr_dyst_navch.pdf
6. Liashenko, I. V. (2015). Development of students motivation to the distance learning in the universities. Osvitohichniy diskurs, 1, 150–157. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/osdys_2015_1_16
7. Voitovych, I. S. (Ed.) (2020). Pidhotovka maibutnikh pedahohiv do vykorystannia informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii v profesiinii diialnosti. Lutsk, 277.
8. Ariani, D. W. (2017). Relationship Model among Learning Environment, Learning Motivation, and Self-Regulated Learning. Asian Social Science, 13 (9), 63–81. doi: <http://doi.org/10.5539/ass.v13n9p63>
9. Sari, A. M., Nurcahyo, H. (2018). Improving students learning motivation through mobile learning. Jurnal Pendidikan Biologi Indonesia, 4 (3). doi: <http://doi.org/10.22219/jpbi.v4i3.6859>
10. Baharudin, A. F., Sahabudin, N. A., Kamaludin, A. (2017). Behavioral Tracking in E-Learning by Using Learning Styles Approach. Indonesian Journal of Electrical Engineering and Computer Science, 8 (1), 17–26. doi: <http://doi.org/10.11591/ijeecs.v8.i1.pp17-26>
11. Bradley, V. M. (2021). Learning Management System (LMS) Use with Online Instruction. International Jour-

nal of Technology in Education, 4 (1), 68–92. doi: <http://doi.org/10.46328/ijte.36>

12. Harandi, S. R. (2015). Effects of e-learning on Students' Motivation. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 181, 423–430. doi: <http://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.04.905>

13. Bailey, D., Almusharraf, N., Hatcher, R. (2021). Finding satisfaction: intrinsic motivation for synchronous and asynchronous communication in the online language learning context. *Education and Information Technologies*, 26 (3), 2563–2583. doi: <http://doi.org/10.1007/s10639-020-10369-z>

14. Lin, M.-H., Chen, H., Kuang-S., L. (2017). A Study of the Effects of Digital Learning on Learning Motivation and Learning Outcome. *EURASIA Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, 13 (7), 3553–3564. doi: <http://doi.org/10.12973/eurasia.2017.00744a>

15. Hartnett, M. (2016). The Importance of Motivation in Online Learning. *Motivation in Online Education*. Singapore: Springer, 5–32. doi: http://doi.org/10.1007/978-981-10-0700-2_2

16. Shrol, T. S. (2017). Formation of ICT Competence of Future Mathematics Teachers. Kyiv, 354. Available at: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2019/01/Shrol_20-06-2018_disertac.pdf

17. Andreev, V. I. (2012). *Pedagogika. Kazan: TSentr innovatsionnykh tekhnologiy*, 608.

18. Rudenko, V. M. (2012) *Matematyko-statystychni metody v pedahohichnykh doslidzhenniakh*. Rivne: Volynski oberehy, 584.

19. Honcharenko, S. U. (2011). *Ukrainskyi pedahohichniyi entsyklopedychnyi slovnyk*. Rivne: Volynski oberehy, 552.

20. Karpenchuk, S. H. (2013). *Filosofiiia osvity (zahalna teoriia pedahohika)*. Kyiv: Vydavnychi Dim «Slovo», 688.

21. Cook, D. A., Artino, A. R. (2016). Motivation to learn: an overview of contemporary theories. *Medical Education*, 50 (10), 997–1014. doi: <http://doi.org/10.1111/medu.13074>

22. Adams, N., Little, T. D., Ryan, R. M.; Wehmeyer, M., Shogren, K., Little, T., Lopez, S. (Eds.) (2017). *Self-Determination Theory. Development of Self-Determination Through the Life-Course*. Dordrecht: Springer, 47–54. doi: http://doi.org/10.1007/978-94-024-1042-6_4

23. Ilin, E. P. (2012). *Psikhologiya dlya pedagogov*. Saint Petersburg: Piter, 640.

24. Dirksen, D. (2015). *Iskusstvo obuchat: kak sdelat lyuboe obuchenie neskuchnym i effektivnym*. Moscow: Mann, Ivanov i Ferber, 276.

25. Ibrahim, M. M., Nat, M. (2019). Blended learning motivation model for instructors in higher education institutions. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 16 (1). doi: <http://doi.org/10.1186/s41239-019-0145-2>

26. Pellas, N. (2014). The influence of computer self-efficacy, metacognitive self-regulation and self-esteem on student engagement in online learning programs: Evidence from the virtual world of Second Life. *Computers in Human Behavior*, 35, 157–170. doi: <http://doi.org/10.1016/j.chb.2014.02.048>

27. Zoabi, K. (2012). Self-Esteem and Motivation for Learning among Minority Students: A Comparison between Students of Pre-Academic and Regular Programs. *Creative Education*, 3 (8), 1397–1403. doi: <http://doi.org/10.4236/ce.2012.38204>

DOI: 10.15587/2519-4984.2021.238001

DIGITAL TRANSFORMATION OF VOCATIONAL EDUCATIONAL ORGANIZATIONS OF UKRAINE: EUROPEAN VECTOR

p. 12–17

Olena Kulynych, Postgraduate Student, Institute of Vocational Education of National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, Vito-lytovskiy lane, 98a, Kyiv, Ukraine, 03045, Deputy Director for Educational and Methodological Work, State Educational Institution “Zaporizhzhya Higher Vocational School”, Zavodska str., 9, Zaporizhia, Ukraine, 69035

E-mail: elankul@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8050-9223>

The article presents an overview of normative documents, research results, conclusions on the topic of digital transformation of education systems, in particular in the EU countries. The generalization of materials, which help to define, at what stage of digital transformations there is an education of Ukraine, a place of system of vocational education in this global process, is presented. Examples are given as an active position in the direction of ensuring digital transformations of educational and managerial processes in a particular educational institution; it contributes to the implementation of national tasks in the direction of ensuring the digital development of society. Emphasis is placed on how the role of methodological services is changing, on the need for systemic changes in the perception of the educational institution's perception of the process of ensuring the digital development of both teachers and students, and vocational education institutions in general. The study examines four vectors of digital development for vocational (technical) education institutions of Ukraine from the possible options, proposed by European colleagues who have already shown positive results at the level of the education system (vocational in particular) and a separate institution of vocational (technical) education. In particular, the possibility of measuring the level of digital development of the educational institution through the use of the SELFIE service, developed by the European Commission together with a group of educational experts and practitioners from European countries, was considered. The platform is available in more than thirty languages, including Ukrainian. Examples of online tools common in both European educational communities and those, developed by domestic specialists (but taking into account European experience,) are given, thanks to which it is possible to

carry out self-assessment, assessment, and soon certification of digital competencies of teachers. Ways to solve the problem of insufficient digital literacy of students, which, along with Ukrainian, and European researchers pay attention to, are given. There are wide opportunities for the development of digital infrastructure, which provides educational institutions with participation in competitions and programs of the European Union, such as Erasmus +

Keywords: *digital transformation of education, digital competencies, European experience, vocational education institution, methodical service*

References

1. What 800 executives envision for the postpandemic workforce (2020). McKinsey Global Institute. Available at: <https://mck.co/3xZAssc> Last accessed: 25.05.2021
2. Pohliad kerivnykiv biznesu v Ukraini 2020 | Cpetsvyusk: COVID-19 (2020). Doslidzhennia KPMG v Ukraini. Available at: <https://bit.ly/3haZUF3> Last accessed: 25.05.2021
3. 2030 Digital Compass: the European way for the Digital Decade (2021). Available at: <https://bit.ly/2SvIqsA> Last accessed: 25.05.2021
4. Council Resolution on a strategic framework for European cooperation in education and training towards the European Education Area and beyond (2021–2030) (2021). Available at: <https://bit.ly/3bgY5m5> Last accessed: 25.05.2021
5. COUNCIL RECOMMENDATION of 24 November 2020 on vocational education and training (VET) for sustainable competitiveness, social fairness and resilience (2020). Available at: <http://bit.ly/2NrMhVG> Last accessed: 25.05.2021
6. Innovation & digitalisation A report of the ET 2020 Working Group on Vocational Education and Training (VET): EIGHT insights for pioneering new approaches (2020). Available at: <https://bit.ly/2NzRpXF> Last accessed: 25.05.2021
7. Council conclusions on digital education in Europe's knowledge societies (2020). Available at: <https://bit.ly/3o4Gd39> Last accessed: 25.05.2021
8. Communication from the commission to the european parliament, the council, the european economic and social committee and the committee of the regions (2020). Achieving the European Education Area by 2025 – Communication. Available at: <https://bit.ly/3f8IHud> Last accessed: 25.05.2021
9. Communication from the commission to the european parliament, the council, the european economic and social committee and the committee of the regions. Digital Education Action Plan 2021–2027 Resetting education and training for the digital age (2020). Available at: <https://bit.ly/3eZHRic> Last accessed: 25.05.2021
10. Manifesto for enhancing digital competences across Europe (2021). Available at: <https://all-digital.org/digital-competences-manifesto-text/> Last accessed: 25.05.2021
11. Koriavets, M. A. (Ed.) (2021). Kerivnytstvo dlia rozrobky Natsionalnoi stratchii rozvytku tsyfrovyykh navychok i

kompetentnosti v Ukraini vidpovidno do yevropeiskoho dosvidu. Analitychnyi dokument, 74. Available at: <https://bit.ly/3oeUjiF> Last accessed: 25.05.2021

12. Proiekt Kontseptsii tsyfrovoi transformatsii osvity i nauky na period do 2026 roku (2021). Available at: <http://ndch.diit.edu.ua/ua/news/transformation2026.html> Last accessed: 25.05.2021

13. Nanaieva, T. (2021). Selfie hackathon in ukraine: could selfie and a hackathon match? Open Space. Available at: <https://openspace.etf.europa.eu/blog-posts/selfie-hackathon-ukraine-could-selfie-and-hackathon-match> Last accessed: 26.06.2021

14. Opys ramky tsyfrovoi kompetentnosti dlia hromadian Ukrainy (2021). Available at: <https://bit.ly/3rBs8KL> Last accessed: 25.05.2021

15. The digital competence wheel. Koleso tsyfrovoi transformatsii. Available at: <https://digital-competence.eu> Last accessed: 26.06.2021

16. MyDigiSkills. Available at: <https://mydigiskills.eu/ua/> Last accessed: 26.06.2021

17. Zrazok nakazu po zakladu osvity ta Polozhennia pro konkurs-ohliad na krashchyi kurs dystantsiinoho navchannia (2021). Available at: <https://drive.google.com/file/d/1xs11DF7JaMO9CDyz19pMVenfUTqgUtS/view> Last accessed: 26.06.2021

18. Elektronnyi zhurnal ta shchodennyk. Atoms (2021). Available at: <https://atoms.ua/> Available at: 26.06.2021

19. Dystantsiina platforma DNZ ZVPU (2021). Available at: <https://remotepatformzvpu.blogspot.com/> Last accessed: 26.06.2021

DOI: 10.15587/2519-4984.2021.237974

MODELING OF PHYSICAL PHENOMENA AS A METHODOLOGICAL MEANS OF FORMING A KNOWLEDGE STRUCTURE IN PHYSICS AND PROGRAMMING

p. 18–25

Nina Holovina, PhD, Associate Professor, Department of Experimental Physics, Information and Educational Technologies, Lesya Ukrainka Volyn National University, Voli ave., 13, Lutsk, Ukraine, 43025

E-mail: ninaholovina@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1152-1536>

Mykola Holovin, PhD, Associate Professor, Department of Computer Science and Cybersecurity, Lesya Ukrainka Volyn National University, Voli ave., 13, Lutsk, Ukraine, 43025

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4516-4677>

To bring the theoretical basis to the improvement of the methodic of carrying out laboratory works in physics and computer sciences, a study of psychological and cognitive

processes that accompany the corresponding educational activity was held. The important moment of the work is the research of the mental side of educational activities in the terms of formal logic. The accompanying steps to these mental activities and the talk activity are considered. The content component of the talk activity was considered in the work as an important diagnostic factor that indicates the level of understanding of the nature of the new material or the completion of the corresponding cognitive structure. The original graphical ways of formalization of the cognitive scheme of the object activity and the logic of its formation in the context of mental and materialized education activities are presented. These ideas were used to consider the processes of educational activity on the example of the creation of a simple physical model that is realized through the Python talk with the help of Visual library. Educational activities are considered through the prism of the evolution of the structural organization of mental representation of the objects of this activity.

The research demonstrates the cyclical nature of the corresponding cognitive processes, materialized activities, and hierarchical character of the structure of knowledge that is formed in the process of educational activities in physics and programming. The correlation of these processes with the dynamics of the evolution of knowledge is settled. The conceptual ideas that could be useful for modifications of the methodic of realization of laboratory knowledge in the direction of modeling of physical processes and phenomena are formulated. Individual algorithmic problems of modeling of physical processes are considered in the research as components of the holistic system of problems. According to the point of view of the authors, in the course of the preparation of highly professional specialists in the domain of natural sciences, it is necessary to devote a lot of time to the conscious, goal-oriented formation of protocols of abstract logical and causal thinking. The methodology of such work is well formulated, especially in the well-known methods of descending step-by-step detailing and in modular programming

Keywords: *methods of teaching physics, mental, materialized actions, hierarchy, evolution of knowledge structure*

References

1. Kholodnaya, M. A. (2019). Psikhologiya intellekta: paradoksy issledovaniya. Moscow: Yurayt, 334.
2. Chuprikova, N. I. (Ed.) (2014). Differentsionno-integratsionnaya teoriya razvitiya. Moscow: Yazyki slavyanskoy kultury, 720.
3. Holovin, M., Holovina, N., Holovina, N. (2018). Computer Modeling of Physical Processes and Specifics of Relevant Educational Activities. Psychological Prospects Journal, 31, 57–70. doi: <http://doi.org/10.29038/2227-1376-2018-31-57-70>

4. Mayer, R. V. (2015). Kompyuternoe modelirovanie. Glazov: GGPI, 620.

5. Miller, G. A. (1956). The magical number seven, plus or minus two: Some limits on our capacity for processing information. Psychological Review, 63 (2), 81–97. doi: <http://doi.org/10.1037/h0043158>

6. Ivanova, G. S. (2016). Tekhnologiya programmirovaniya. Moscow: KNORUS, 334.

7. Getmanova, E. E. (2005). Ispolzovanie Visual Python dlya modelirovaniya fizicheskikh protsessov. Kompyuternye instrumenty v obrazovanii, 4, 43–47.

8. Windsor, M. A., English, L. Q. (2019). VPython for Introductory Mechanics: Complete Version. VPython for Introductory Mechanics. Available at: <https://scholar.dickinson.edu/vpythonphysics/1>

9. Podolskiy, A. I. (2017). Nauchnoe nasledie P. Ya. Galperina i vyzovy XXI veka. Natsionalniy psikhologicheskii zhurnal, 3 (27), 9–20.

10. Holovin, M. B. (2008). Rozumovi ta materilizovani dii, yikh verbalne suprovodzhennia v konteksti praktychnoho navchalnoho prohramuvannia. Visnyk cherkaskoho universytetu. Pedahohichni nauky, 136, 7–13. Available at: <http://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/12867>

DOI: 10.15587/2519-4984.2021.238041

STRATEGIES FOR MAKING MANAGEMENT DECISIONS IN INFORMATION AND ANALYTICAL ACTIVITY

p. 26–30

Olha Danylyuk, PhD, Associate Professor, Department of Computer Technologies, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, Krivonosy str., 2, Ternopil, Ukraine, 46011

E-mail: danyluk7122@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0833-9343>

Lyudmyla Petryshyn, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Department of Social Work, Special Education and Management of Socio-Cultural activities, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, Krivonosy str., 2, Ternopil, Ukraine, 46011

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4506-1523>

Strategies for making managerial decisions in information and analytical activities are substantiated. The relevance of the use of information-analytical research is determined. The main aspects of analytics for decision making are analyzed, as well as the ranging of classes according to the degree of intelligence and complexity of tasks is taken into account. The peculiarities of completeness and reliability of

information for information-analytical research are revealed. It is determined, that information analytics is a component of management.

The scheme of regional management with the use of information and analytical support is offered. The basic principles of design are offered. It is proved, that the management system requires modern analytical support, performed according to the requirements of science, the latest methodologies, including information and analytical activities. Problems and negative sides in the process of information-analytical activity in the system of regional management are determined. It is noted, that information and analytical support helps to achieve the best results, and the effectiveness of activities in any field depends on the management system

Keywords: strategy, information, analytics, management, research, decision, analysis, algorithm, information analytics

References

1. Silkova, H. V. (1998). Osnovy informatsiino-analitychnykh doslidzhen. Rivne: RIS KSU, 50.
2. Zakharova, I. V., Filipova, L. Ya. (2013). Osnovy informatsiino-analitychnoi diialnosti. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury, 336.
3. Peleshchyshyn. A., Yakovyna. V., Dobrovolska, V. (2019). Cultural Institution Information Pattern Formation within Social Media Communities. Proceedings of the 1st International Workshop on Control, Optimisation and Analytical Processing of Social Networks (COAPSN-2019). Lviv, 42–53. Available at: <http://ceur-ws.org/Vol-2392/paper4.pdf>
4. Kobieliiev, O. M. (2013). Informatsiino-analitychna diialnist bibliotek Ukrainy: teoretyko-metodolohichni zasady rozvytku. Kharkiv, 192.
5. Andersen, T., Schröder, P. (2010). Strategic Risk Management Practice: How to Deal Effectively with Major Corporate Exposures. Cambridge: Cambridge University Press. doi: <http://doi.org/10.1017/cbo9780511816017>
6. Bedford, T., Cooke, R. (2001). Probabilistic Risk Analysis : Foundations and Methods. Cambridge: Cambridge University Press. doi: <http://doi.org/10.1017/cbo9780511813597>
7. Griffin, A. (2007). New Strategies for Reputation Management: Gaining Control of Issues, Crises & Corporate Social Responsibility. London: Kogan Page Publishers.
8. Danyliuk, O.A. (2017). Matematychnyi praktykum v seredovyskhi MATHCAD. Prosti obchyslennia i redahuvannia. Ternopil: TNPU, 30
9. Danyliuk, O. A. (2019). Kompiuterno analitychna diialnist. Ternopil: TNPU, 148..
10. Petryshyn, L. Y. (2018). Strategies for modelling of creativity of social pedagogues in the educational process. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seria: Pedahohika. Sotsialna robota. Uzhhorod, 1 (42), 173–178.

DOI: 10.15587/2519-4984.2021.238026

DEVELOPMENT OF THE TARGET PROGRAM IN THE INSTITUTION OF GENERAL SECONDARY EDUCATION REGARDING THE MANAGEMENT OF THE PROCESS OF FORMATION OF BUSINESS QUALITIES OF SCHOOLCHILDREN

p. 31–35

Liliia Martynets, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Associate Professor, First Vice-Rector, Department of General Education, Luhansk National Agrarian University, Slobozhanska str., 68, Starobelsk, Ukraine, 92703

E-mail: liliamart7@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4736-5467>

The most effective in the first problems of managing lighting systems in the first place is the program-centralized input. In the paper, the last steps of the school curriculum are discovered and the process of shaping the school curriculum is controlled. In general, the development of the whole program with clearly defined goals, objectives, predicted results, which is balanced with personnel and minds, obvious resources, is necessary. In the statistics, it is indicated, that the main program is intended for such goals: it is directed to the forecast of changes, updating the effectiveness of the foundation of the development and implementation of the strategy of development; it can make innovations straightforward, ensures the systematicity of the processes in the implementation of the innovation; works on the mission of the school, laying foundation for the image.

The approximate structure of the program is determined: substantiation of the problem; theoretical and methodological foundations; the purpose and objectives of the program; stages of program implementation; measures for the implementation of the program; Expected results; analysis and evaluation of the results of the innovation program.

It is established, that the development of the program has the following support: organizational support of the program – modernization of the working curriculum in accordance with the conceptual objectives of the institution; regulatory and legal support of the program – adjustment of the package of documents: development programs of the educational institution; target programs, regulations; scientific and methodological support of the program – theoretical substantiation of the subject of experimental research work; creation of a diagnostic complex for studying the personal sphere of pupils; organization of seminars, pedagogical consultations, scientific-practical conferences as effective means of directing self-education-

al activity of teachers on improvement of own experimental-research competence; development of special courses, focused on the formation of business qualities of pupils; material and technical support of the program – improvement of development of a methodical office; creation of a media cabinet; expansion of the school library fund, use of Internet opportunities, etc.

Keywords: *program-target approach, management, target program, innovative orientation, strategic goal*

References

1. Martynets, L. (2020). Project technology implementation for development of business qualities in senior pupils. *Journal of Critical Reviews*, 7 (11), 891–895. Available at: <http://dSPACE.lgnau.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/2163/197-1592986403.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
2. Pomelov, V. (1988). *Vospitanie delovykh kachestv u shkolnikov*. Moscow: O-vo Znanie, 48.
3. Shvalbe, B. (1993). *Lichnost, karera, uspekhi*. Moscow: AO Izdat. gruppa Progress-Inter, 228.
4. Grinshpun, S. (1998). *Lichnostno-delovoy potentsial shkolnika*. *Shkola*, 5, 25–31.
5. Kremen, V. H. (1999). *Ratsionalnist yak diialnisnyi fenomen shkoliara*. *Uchytel*, 11/12, 46–51.
6. Bekh, I. D. (1994). *Vidpovidalnist osobystosti yak meta vykhovannia*. *Pochatkova shkola*, 9/10, 4–8.
7. Orzhekhovska, V. (1996). *Formuvannia sotsialnoi vidpovidalnosti uchniv u suchasni shkoli*. *Pedahohika i psykholohiia*, 4, 25–32.
8. Savchyn, M. V. (1993). *Problemy vyvchennia vidpovidalnosti yak sotsialno-psykholohichnoi yakosti liudyny*. *Pedahohika i psykholohiia*, 4.
9. Chaban, N. I. (2003). *Formuvannia moralno-vo-lovykh yakoste dilovoi liudyny u starshoklasnykiv*. *Kher-son*, 170.
10. Hipters, Z. (2005). *Vykhovannia dilovytosti i tvor-chosti maibutnykh fakhivtsiv ekonomichnoho profilu*. *Ridna shkola*, 12, 49–51.
11. Kaluhina, Yu. (2006). *Problemy formuvannia moralno-etychnykh tsinnosti u fakhivtsiv finansovo-eko-nomichnoho profilu. Dukhovnist osobystosti: metodolohiia, teoriia i praktyka*, 6 (19), 70–74.
12. Morse, J. (1999). *The Missing Link between Virtue Theory and Business Ethics*. *Journal of Applied Philosophy*, 16 (1), 47–58. doi: <http://doi.org/10.1111/1468-5930.00107>
13. Martynets, L., Stepanchenko, N., Ustymenko-Ko-sorich, O., Yashchuk, S. et. al. (2020). *Developing Business Skills in High School Students Using Project Activities*. *Re-vista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 12 (4), 222–239. doi: <http://doi.org/10.18662/rrem/12.4/343>

DOI: 10.15587/2519-4984.2021.238018

FORMATION OF INTERCULTURAL COMPETENCE AS A PEDAGOGICAL PROBLEM

p. 36–41

Natalia Nechyporuk, Associate Professor, Department of Foreign Languages, Korolyov Zhytomyr Military Institute, Myru ave., 22, Zhytomyr, Ukraine, 10004

E-mail: natanechyporuk@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6770-813X>

As knowledge of English becomes a priority for the development of the Armed Forces of Ukraine, a modern military specialist is faced with a number of requirements, one of which is the formation of professionally oriented intercultural competence. Thus, a cadet, who has a certain conceptual and terminological apparatus in his/her specialization, has the opportunity to test his/her own knowledge and skills, to provide self-analysis of the level of formation of both intercultural and subject competences, as well as to receive an impartial feedback from foreign experts on the readiness for professional activity.

The article considers the main notions that reveal the conceptual field of intercultural competence. The concepts of “competence”, “competency”, “culture”, “intercultural competence” are defined and their historical-comparative analysis is carried out. It is found, that the professional training of cadets is carried out as a complex pedagogical influence, which has the purpose of developing a number of competences, among which the priority is currently considered to be intercultural competence. The essence of the concept of “competence” and variations of its interpretation by scientists, as well as differentiation with the concept of “competency”, are clarified. The role of the humanities in general and the foreign language in particular in the development of professional competences of military specialists is noted.

The generic function of the competence approach, which combines many traditional approaches, is mentioned. Intercultural competence is presented as a system of interconnected elements that position the personality in interaction with society through communication, which, in turn, is a means of adapting to the cultural values of society and acquiring educational competences to form a qualified graduate of a higher military educational institution.

The hierarchy of competences is defined, which consists of three levels: general, special and professional, which are represented by integral, general and professional competences, respectively

Keywords: *intercultural competence, competence education, culture, military education, foreign language training, foreign languages*

References

1. Sadokhin, A. P. (2009). *Mezhkulturnaya kommunikatsiya*. Moscow: «Akademiya», 340.
2. Novitskaya, A. V. (2012). *Formirovanie obschekulturnoy kompetentnosti aspirantov v sisteme mnogourovnevnogo obrazovaniya*. Stavropol, 24.
3. Pro osvitu (2017). Zakon Ukrainy No. 2145-VIII. 05.09.2017. Available at: <http://ru.osvita.ua/legislation/law/2231/>
4. Pro vyshchu osvitu (2014). Zakon Ukrainy No. 1556-VII. 01.07.2014. Available at: https://urst.com.ua/download_act/pro_vyshchu_osvitu
5. Common European Framework of Reference for Languages (CEFR). Available at: https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/documents#Language_policy
6. Natsionalna stratehiia rozvytku osvity v Ukraini na period do 2021 roku (2013). Ukaz Prezydenta Ukrainy No. 344/2013. 25.06.2013. Available at: http://www.vnz.univ.kiev.ua/uploads/p_4_58429238.doc
7. Derzhavna natsionalna prohrama «Osvita» (Ukraina KhKhI stolittia) (1993). Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy No. 896. 03.11.1993. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF#Text>
8. Antonova, O. Ye., Maslak, L. P. (2011). *Profesiina pedahohichna osvita: kompetentnisnyi pidkhdid*. Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU im. I. Franka, 81–109.
9. Bermus, A. G. (2005). *Problemy i perspektivy realizatsii kompetentnostnogo podkhoda v obrazovanii*. Eydos. Available at: <https://studfile.net/preview/6268118/>
10. Polozhennia pro osoblyvosti orhanizatsii osvitnoi diialnosti u vyshchykh viiskovykh navchalnykh zakladakh Ministerstva oborony Ukrainy ta viiskovykh navchalnykh pidrozdilakh zakladiv vyshchoi osvity (2020). Nakaz Ministerstva oborony Ukrainy No. 4. 09.01.2020. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text>
11. Merriam-Webster's dictionary of English usage (1994). Springfield.: Merriam-Webster, Inc, 992.
12. Hornby, A. S., Ashby, M., Wehmeier, S. (2000). *Oxford advanced learner's dictionary of current English*. Oxford: Oxford University Press.
13. Nordhaug, O. (1993). *Human Capital in Organizations*. Oslo: Scandinavian University Press, 278.
14. Daniels, M. (2011). *Developing and assessing professional competencies: a pipe dream?* Oppsola University.
15. Dana-Kristin Mah, M. A. (2017). *Toward a Model of Academic Competencies to Enhance First-Year Student Retention in Higher Education*. Berlin, 186.
16. Lypych, L., Khilukha, O., Kushnir, M. (2019). The interface of concepts competency and competence. *Scientific Opinion: Economics and Management*, 3 (65), 151–159. doi: <http://doi.org/10.32836/2521-666x/2019-65-18>
17. Khomskiy, N. (1972). *Aspekty teorii sintaksisa*. Moscow, 251.
18. Sadokhin, A. P. (2008). *Kompetentnostniy podkhod v dialoge kultur: suschnost i bazovye pokazateli*. *Mezhkulturniy i mezhreligiozniy dialog v tselyakh ustoychivogo razvitiya*. Moscow: Izd-vo RAGS, 251–255.
19. Dubaseniuk, O. A. (2013). *Zahalnokulturna kompetentnist: sutnist ta naukovi pidkhody*. *Formuvannia zahalnokulturnoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv*. Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU im. I. Franka, 5–10.
20. Sydorchuk, N. H.; Dubaseniuk, O. A. (Ed.) (2016). *Systema profesiino-pedahohichnoi pidhotovky studentiv universytetiv yak zasib formuvannia akmekompetentnosti u konteksti yedynoho yevropeiskoho osvitnoho prostoru*. *Akamedosiahnennia naukovtsiv Zhytomyrskoi naukovo-pedahohichnoi shkoly*. Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU im. I. Franka, 260–298.
21. Danylova, H. S. (1995). *Upravlinnia protsesom stanovlennia profesiinoi kompetentnosti metodysta*. Kyiv: UIPKKKO, 80.
22. Dubaseniuk, O. A. (2017). *Competence approach as a factor of professionalization of higher education*. *Onovlennia zmistu, form ta metodiv navchannia i vykhovannia v zakladakh osvity*, 15, 161–164. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ozfm_2017_15_52
23. Yahupov, V. V., Svystun, V. I. (2007). *Competence approach to the training of specialists in the system of higher education*. *Naukovi zapysky NaUKMA*, 71, 3–8.
24. Raven, J., Stephenson, J. (Eds.) (2001). *Competence in the Learning Society*. New York: Peter Lang.
25. Rychen, D. S., Salganik, L. H. (Eds.) (2003). *Key competences for a successful life and a well-functioning of society*. Hogrefe & Huber Publishers, 205.
26. Sadokhin, A. P. (2007). *Mezhkulturnaya kompetentnost: ponyatie, struktura, puti formirovaniya*. *Sotsialnye komunikatsii. Zhurnal sotsiologii i sotsialnoy antropologii*, 10 (1). Available at: <http://www.twirpx.com/file/678095/>
27. Rozov, M. V. (1992). *Metodologicheskie printsipy tssenostnogo prognozirovaniya obrazovaniya*. *Sotsialno-filosofskie problemy obrazovaniya*. Moscow, 18–26.
28. J. Liddicoat, A. (2019). *Critical perspectives in intercultural language learning*. *Elia*, 19, 17–38. doi: <http://doi.org/10.12795/elia.mon.2019.i19.02>
29. Klak, T., Martin, P. (2003). *Do university-sponsored international cultural events help students to appreciate “difference”?* *International Journal of Intercultural Relations*, 27 (4), 445–465. doi: [http://doi.org/10.1016/s0147-1767\(03\)00033-6](http://doi.org/10.1016/s0147-1767(03)00033-6)
30. Pascarella, E., Edison, M., Nora, A., Hagedorn, L., Terenzini, P. (1996). *Influences on Students' Openness to Diversity and Challenge in the First Year of College*. *The Journal of Higher Education*, 67 (2), 174–195. doi: <http://doi.org/10.2307/2943979>
31. Deardorff, D. K. (2006). *Identification and Assessment of Intercultural Competence as a Student Outcome of Internationalization*. *Journal of Studies in International Education*, 10 (3), 241–266. doi: <http://doi.org/10.1177/1028315306287002>

32. Podolska, Ye. A., Lykhvar, V. D., Ivanova, K. A. (2003). Kulturolohiia. Kyiv: Tsentr navchalnoi literatury, 288.

DOI: 10.15587/2519-4984.2021.238095

IDENTIFICATION OF PEDAGOGICAL CONDITIONS OF FORMATION OF THE WORLD OUTLOOK OF A CHILD IN THE FAMILY

p. 42–47

Oksana Yatsiv, PhD, Lecturer, Department of General Pedagogy and Preschool Education, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, I. Franka str., 24, Drohobych, Ukraine, 82100

E-mail: 30x05x@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9537-398>

Based on the analysis of the peculiarities of formation and methodological aspects of the spiritual sphere of Ukrainians in Mykola Shlemkevych's legacy, the article reveals pedagogical conditions of building a child's worldview in the family – embodiment of spiritual and moral ideals in everyday life, unity with these high ideals, practicing such powerful upbringing methods as prayer, confession, communion with God (through high moral ideas in works of art, literature), communion, participation in worship, revealing the spiritual content of folk traditions, freedom of choice, religious faith, work on oneself, etc.

Here the emphasis is on children's independent participation in their upbringing. In this regard, the importance of ways of self-education – self-knowledge, self-analysis, self-observation, self-esteem, etc. – is revealed. This means finding and identifying democratic ways to build the spiritual world of a child in the family, relating to the expansion of the spirituality of Ukrainians in the works by M. Shlemkevych.

It is substantiated, that it is highly important to assimilate morality through the transition to an idealistic Christian system of values, which has always been supported by M. Shlemkevych. Therefore, it has been concluded, that a high level of improvement of the child's morality in the family can be achieved through the discovery of the Christian worldview and the recognition of the priority of spiritual and moral values. This is first used in communication with children, creating a highly spiritual atmosphere that would stimulate such well-known ways of practicing moral virtues as humility, forgiveness, repentance, fasting, prayer, confession, and others. Therefore, this will be facilitated not only by the external organization of the child's life in the family (for example, a good environment, participation in charities), but also by internal self-improvement (by self-restraint, restraint from negative thoughts, unworthy actions or bad intentions). The choice of the Christian strategy of education outlines both the general orientation of a child towards spiritual and

moral values, and the stable position of adults in devotion to moral ideals, humanistic traditions

Keywords: *pedagogical conditions, world outlook formation, child, M. Shlemkevych, spiritual development, humanism*

References

1. Savchenko, O. (1996) Tsili y tsinnosti reformuvannia suchasnoi shkoly. Shliakh osvity, 1, 20–23.
2. Pirozhenko, T. O. (Ed.) (2012) Stanovlennia vnutrishnoi kartyny doshkilnyka. Kirovohrad: Imeks-LTD, 236.
3. Bila, I. (2016). Formuvannia svitohliadu dytyny v umovakh simeinoho vykhovannia. Vykhovatel-metodyst doshkilnoho zakladu, 7, 15–20.
4. Berko, P. H., Dzera, M. M. (2016). Nicholas Shlemkevych outlook in the light of anthropological settings. Scientific Messenger LNUVMBT named after S.Z. Gzhytskyj, 18 (2 (69)), 238–245.
5. Buxarrais, M. R., Esterban, F.; Veugelers W. (Ed.) (2011). Moral Education from a Humanist Perspective. Education and humanism: Linking autonomy and humanity. Rotterdam: Sense Publishers, 47–65. doi: http://doi.org/10.1007/978-94-6091-577-2_4
6. Veugelers, W. (Ed.) (2011). A Humanist Perspective on Moral Development and Citizenship Education. Education and humanism: Linking autonomy and humanity. Rotterdam: Sense Publishers, 9–34. doi: http://doi.org/10.1007/978-94-6091-577-2_2
7. Drew, N. (2020). What is the Humanistic Theory in Education? Available at: <https://helpfulprofessor.com/humanist-theory-in-education/>
8. Wolf, P., Hughes J. C. (Eds.) (2007). Curriculum Development in Higher Education: Faculty-Driven Processes & Practices: New Directions for Teaching and Learning (J – B TL Single Issue Teaching and Learning). New Directions for Teaching and Learning. Number 112. San Francisco: Wiley Subscription Series, Inc., 122.
9. Taylor, M. (2010). Teaching Generation Next: A Pedagogy for Today's Learner's. A Collection of Papers on Self-Study and Instructional Improvement, 192–196.
10. Yatsiv, O. (2018). Mykola Shlemkevych pro etnopedahohichni zasady formuvannia osobystosti. Drohobych: Red.-vyd. viddil DDPU imeni Ivana Franka, 66.
11. Yatsiv, O. (2018). Dukhovno-moralni oriientyry stanovlennia svitohliadu ukrainsiv u spadshchyni Mykoly Shlemkevycha. Pedahohichni nauky, 84, 29–33.

DOI: 10.15587/2519-4984.2021.238439

IMPLEMENTATION OF BLENDED EDUCATION AT THE FACULTY OF PHILOLOGY

p. 48–52

Valerii Budak, Doctor of Technical Sciences, Professor, Academician of National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Rector, V. O. Sukhomlynskyi National University of Mykolaiv, Nikolska str., 24, Mykolaiv, Ukraine, 54030
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2698-6333>

Svitlana Zaskaleta, Doctor of Pedagogy Science, Associate Professor, Department of English Language and Literature, V. O. Sukhomlynskyi National University of Mykolaiv, Nikolska str., 24, Mykolaiv, Ukraine, 54030

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5384-5806>

Oksana Oleksyuk, PhD, Associate Professor, Department of Pedagogy and Inclusive Education, V. O. Sukhomlynskyi National University of Mykolaiv, Nikolska str., 24, Mykolaiv, Ukraine, 54030

E-mail: oleksjukoksana@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5527-3861>

This study emphasizes the need for innovation in pedagogical theory and practice. It highlights the theoretical and methodological foundations of the organization of blended learning in English teaching. The authors confirm a detailed theoretical basis, offer a model of blended learning in foreign language lessons for FLS. A blended approach to learning is one of the most relevant educational technologies today, as it allows you to take advantage of the flexibility and convenience of distance learning and the benefits of traditional forms of learning. As a result of theoretical analysis and experience of university teachers in a blended form of education, aspects that have remained outside of research are revealed. This includes the methodological potential of the organization of independent cognitive activity of FLS. The realization of this idea is impossible without the development and implementation of appropriate learning technologies. Three main components of the blended learning model that are used in the modern educational environment are identified:

– *face-to-face training (face-to-face) is a traditional format of classroom teacher-student;*

– *self-study learning – involves independent work of students: search for materials using a resource map, online search, etc .;*

– *online learning (online collaborative learning) – the work of students and teachers online, for example, through Internet conferences, Skype or wiki, etc.*

Keywords: *blended learning, distant learning, educational trajectories, independent cognitive activity, organization, interdisciplinary connections, pedagogy*

References

1. Maksak, I. (2013). “Blended learning” as an innovative approach in the process of primary english teacher professional competence formation. *Visnyk Chernihiv. nats. ped. un-tu im. T. H. Shevchenka. Seriya: pedahohichni nauky*, 110, 247–249.
2. Vorotnykova, I. P., Yakubov, S. V. (2017). *Upravadzhenia dystantsiynykh tekhnolohiy u navchalno-vykhovnyi protses zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv*. Kyiv: Kyiv, un-t im. B. Hrinchenka, 140.
3. Vorotnykova, I. P. (2014). Information and educational environment for various forms of education in modern school. *Informatyka ta informatsiyni tekhnolohiyi v navchalnykh zakladakh*, 6 (54), 3–10.
4. Kukharenko, V. M., Berezenska, S. M., Buhaichuk, K. L., Oliynyk, N. Yu., Oliynyk, T. O., Rybalko, O. V. et. al.; Kukharenko, V. M. (Ed.) (2016). *Teoriya ta praktyka zmishanoho navchannia*. Kharkiv: «Miskdruk», NTU «KhPI», 284.
5. Oliynyk, V. V. (2013). *Vidkryta pislidyplomna pedahohichna osvita ta dystantsiynе navchannia u zapytanni ta vidpovidachakh*. Kyiv: «A.S.K.», 312.
6. Tomlinson, B., Whittaker, C. (Eds.) (2013). *Blended Learning in English Language Teaching: Course Design and Implementation*. London. Available at: https://www.teachingenglish.org.uk/sites/teacheng/files/pub_D057_Blended_%20learning_FINAL_WEB_%20ONLY_v2.pdf
7. Bañados, E. (2013). A Blended-learning Pedagogical Model for Teaching and Learning EFL Successfully Through an Online Interactive Multimedia Environment. *CALICO Journal*, 23 (3), 533–550. doi: <https://doi.org/10.1558/cj.v23i3.533-550>
8. Stracke, E. (2007). A road to understanding: A qualitative study into why learners drop out of a blended language learning (BLL) environment. *ReCALL*, 19 (1), 57–78. doi: <https://doi.org/10.1017/s0958344007000511>
9. Hockly, N. (2018). Blended Learning. *ELT Journal*, 72 (1), 97–101. doi: <https://doi.org/10.1093/elt/ccx058>
10. Bijeikienė, V., Rašinskienė, S., Zutkienė, L. (2011). Teachers’ Attitudes Towards the Use of Blended Learning in General English Classroom. *Studies About Languages*, 18, 122–127. doi: <https://doi.org/10.5755/j01.sal.0.18.420>

АНОТАЦІЇ

DOI: 10.15587/2519-4984.2021.237825**ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ (с. 4–11)****Т. С. Шроль, Н. В. Полухович**

Теоретично обґрунтовано та описано поняття «мотивації» та сучасні теорії мотивації навчання: теорія очікувань (цінності), теорія атрибуції, соціально-когнітивна теорія, теорія цільової орієнтації, теорія самовизначення. Визначено стратегії викладання та педагогічні умови, що спонукають студентів до навчально-пізнавальної діяльності в онлайн-середовищі з урахуванням теорії самовизначення. Зокрема, для того, щоб досягти успіху в освоєнні чогось нового студент повинен відчувати себе компетентним (набувати відповідних здатностей для виконання практичних завдань), спорідненим (відчувати приналежність та прив'язаність до груп або окремих людей), автономним (відчувати, що він контролює свою поведінку і відповідає за свої цілі, здатний до самонавчання).

Обґрунтовано та визначено педагогічні умови формування позитивної мотивації та залучення студентів до навчання в онлайн-середовищі, а саме: надання студенту можливості бути співучасником процесу навчання; структурування навчальних матеріалів відповідно до цілей навчання; сприяння ініціативності і творчості студента, забезпечення групової діяльності та багатомірної системи оцінювання.

Запорукою виконання педагогічних умов є мотивація викладача до реалізації онлайн-навчання на рівні автора курсу, ментора, наставника та тьютора для здобувачів вищої освіти. Визначено зовнішні та внутрішні фактори мотивації викладачів для впровадження елементів дистанційного (онлайн) та змішаного (почерговості онлайн і офлайн) навчання викладачами в освітній процес закладів вищої освіти.

Експериментально підтверджено: позитивний вплив на мотивацію впроваджених стратегій онлайн-навчання та педагогічних умов; виявлено суттєву пряму залежність між здатністю студента до саморозвитку й самонавчання та його мотивацією до онлайн-навчання

Ключові слова: онлайн-навчання, змішане навчання, дистанційне навчання, мотивація, теорії мотивації навчання

DOI: 10.15587/2519-4984.2021.238001**ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВЕКТОР (с. 12–17)****О. А. Кулинич**

В статті представлено огляд нормативних документів, результатів досліджень, висновків за темою цифрової трансформації систем освіти, зокрема професійної освіти в країнах ЄС. Представлено узагальнення матеріалів, які допомагають визначити, на якому етапі цифрових перетворень знаходиться освіта України, місце системи професійної освіти в цьому глобальному процесі. Наведено приклади, як активна позиція в напрямку забезпечення цифрових перетворень освітніх та управлінських процесів в конкретному закладі освіти, сприяє реалізації загальнодержавних завдань в напрямку забезпечення цифрового розвитку суспільства. Зроблено акцент на тому, як змінюється роль методичних служб в процесі розвитку цифрових компетентностей педагогів, на необхідності системних перетворень в сприйнятті адміністрацією закладу освіти процесу забезпечення цифрового розвитку як педагогів і здобувачів освіти, так і закладу професійної освіти в цілому. В ході дослідження розглядаються чотири вектори забезпечення цифрового розвитку для закладів професійної (професійно-технічної) освіти України, з можливих варіантів, запропонованих європейськими колегами, які забезпечують позитивну динаміку як на рівні системи освіти в цілому, так і окремого закладу професійної (професійно-технічної) освіти. Зокрема, розглянуто можливість вимірювання рівня цифрового розвитку закладу освіти завдяки використанню сервісу SELFIE, розробленого Європейською Комісією разом з групою освітніх експертів та практиків з європейських країн. Платформа доступна на більш ніж тридцяти мовах, у тому числі і українській. Наведено приклади онлайн інструментів, поширених як у європейських освітніх спільнотах, так і таких, що розроблені вітчизняними спеціалістами (та враховують європейських досвід), завдяки яким можна здійснити самооцінювання, оцінювання, а незабаром і сертифікацію рівня

цифрових компетентностей педагогічних працівників. Запропоновано шляхи розв'язання проблеми недостатньої цифрової грамотності учнів, на яку, наряду з українськими, звертають увагу європейські дослідники. Наголошено на широких можливостях для розбудови цифрової інфраструктури, які надає закладам освіти участь у конкурсах та програмах Європейського Союзу, наприклад Еразмус+

Ключові слова: цифрова трансформація освіти, цифрові компетентності, європейський досвід, заклад професійної освіти, методична служба

DOI: 10.15587/2519-4984.2021.237974

МОДЕЛЮВАННЯ ФІЗИЧНИХ ЯВИЩ ЯК МЕТОДИЧНИЙ ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ СТРУКТУРИ ЗНАНЬ З ФІЗИКИ ТА ПРОГРАМУВАННЯ (с. 18–25)

Н. А. Головіна, М. Б. Головін

З метою підведення теоретичної бази під час вдосконалення методик проведення лабораторних робіт з фізики та з програмування проведено дослідження психологічних пізнавальних (когнітивних) процесів, що супроводжують відповідну навчальну діяльність. Важливим моментом роботи є дослідження ментальної сторони навчальних дій в термінах формальної логіки. Розглянуті супутні цим ментальним діям матеріалізовані кроки та мовна активність. Змістовна складова мовної активності розглянута в роботі, як важливий діагностичний фактор, що вказує на рівень розуміння сутності нового матеріалу або завершеності відповідної пізнавальної структури. Представлені оригінальні графічні способи формалізації пізнавальної схеми об'єкту діяльності й логіки її формування в контексті ментальних і матеріалізованих навчальних дій. Ці уявлення були застосовані для розгляду процесу навчальної діяльності на прикладі складання простої фізичної моделі, що реалізовувалась мовою Python за допомогою бібліотеки Visual. Навчальні дії розглядалися через призму еволюції структурної організації ментального відображення об'єктів цієї діяльності.

У роботі було зафіксовано циклічний характер відповідних пізнавальних процесів, матеріалізованих дій та ієрархічний характер структури знань, що формується в процесі навчальних дій з фізики та з програмування. Здійснено співвіднесення цих процесів з динамікою еволюції структури знань. Сформульовані концептуальні ідеї, які могли б бути корисними для модифікацій методик проведення лабораторних занять в напрямку моделювання процесів і явищ фізики. Окремі алгоритмічні задачі на моделювання фізичних процесів розглядаються в роботі, як компоненти цілісної системи задач. На думку авторів, при підготовці висококваліфікованих фахівців в природничих науках необхідно значний час приділяти усвідомленому цілеспрямованому формуванню протоколів абстрактно-логічного, причинно-наслідкового мислення. Методологія такої роботи добре формалізована, зокрема, у відомих методах низхідної покрокової деталізації та у модульному програмуванні

Ключові слова: методика навчання фізики, ментальні, матеріалізовані дії, ієрархія, еволюція структури знань

DOI: 10.15587/2519-4984.2021.238041

СТРАТЕГІЇ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ (с. 26-30)

О. А. Данилюк, Л. Й. Петришин

Мета дослідження – обґрунтування та аналіз стратегії прийняття управлінських рішень в інформаційно-аналітичній діяльності, конкретизація основних аспектів аналітики для прийняття рішень. Обґрунтовано стратегії прийняття управлінських рішень в інформаційно-аналітичній діяльності. Визначено актуальність використання інформаційно-аналітичних досліджень. Проаналізовано основні аспекти аналітики для прийняття рішень, а також враховано ранжування класів за ступенем інтелектуальності та складності завдань. Розкрито особливості повноти та достовірності інформації для інформаційно-аналітичних досліджень. Визначено, що інформаційна аналітика це складова управління.

Проаналізована регіональна аналітика управління в результаті чого запропонована схема регіонального управління із використанням інформаційно-аналітичного забезпечення. Запропоновано основні принципи проектування. Дове-

дено, що для системи управління необхідним є сучасне аналітичне забезпечення, що виконується за вимогами науки, новітніх методологій, включаючи інформаційну і аналітичну діяльності. Визначено, проблеми та негативні сторони у процесі інформаційно-аналітичної діяльності в системі регіонального управління. Зазначено, що інформаційно-аналітичний супровід сприяє досягненню найкращого результату, а ефективність діяльності в будь-якій галузі залежить від системи управління.

Отримані результати дослідження дозволять покращити планування, організацію та координацію прийняття управлінських рішень та допоможуть сформувати вагомий інформаційний капітал для прийняття актуальних управлінських рішень

Ключові слова: стратегія, інформація, аналітика, управління, дослідження, рішення, аналіз, алгоритм, інформаційна аналітика

DOI: 10.15587/2519-4984.2021.238026

РОЗРОБКА ЦІЛЬОВОЇ ПРОГРАМИ В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ЩОДО УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ ФОРМУВАННЯ ДІЛОВИХ ЯКОСТЕЙ ШКОЛЯРІВ (с. 31–35)

Л. А. Мартинець

Найбільш ефективним у вирішенні проблем управління освітніми системами виступає програмно-цільовий підхід. У статті розкриваються послідовні кроки керівника школи щодо управління процесом формування ділових якостей школярів. Цьому сприяє розробка цільової програми з чітко визначеними цілями, завданнями, прогнозованими результатами, яка збалансована з кадровими та іншими умовами, наявними ресурсами. У статті визначено, що цільова програма відповідає таким ознакам: спрямована на прогнозування змін, оновлення діяльності закладу освіти та вироблення стратегії розвитку; має виразну інноваційну спрямованість, забезпечує системність процесів впровадження нововведень; працює на місію школи, створює імідж закладу.

Визначено орієнтовну структуру програми: обґрунтування проблеми; теоретико-методологічні основи; мета і завдання програми; етапи реалізації програми; заходи щодо реалізації програми; очікувані результати; аналіз та оцінка результатів інноваційної програми.

Установлено, що розробка програми має таке забезпечення: організаційне забезпечення програми – модернізація робочого навчального плану у відповідності з концептуальними завданнями закладу; нормативно-правове забезпечення програми – коректування пакету документів: програми розвитку закладу освіти; цільових програм, положень; науково-методичне забезпечення програми – теоретичне обґрунтування тематики експериментально-дослідницької роботи; створення діагностичного комплексу щодо вивчення особистісної сфери учнів; організація семінарів, педагогічних консилиумів, науково-практичних конференцій як ефективних засобів спрямовування самоосвітньої діяльності педагогів на удосконалення власної експериментально-дослідницької компетентності; розробка спецкурсів, що орієнтовані на формування ділових якостей учнів; матеріально-технічне забезпечення програми – вдосконалення розвитку методичного кабінету; створення кабінету медіа-засобів; розширення фонду шкільної бібліотеки, користування можливостями Internet тощо

Ключові слова: програмно-цільовий підхід, управління, цільова програма, інноваційна спрямованість, стратегічна мета

DOI: 10.15587/2519-4984.2021.238018

ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА (с. 36–41)

Н. Л. Нечипорук

Оскільки знання англійської мови стає пріоритетним напрямком розвитку Збройних Сил України, перед сучасним військовим фахівцем ставиться ряд вимог, одна з яких формування професійно спрямованої міжкультурної компетентності. Таким чином, курсант, що володіє певним понятійно-термінологічним апаратом за своєю спеціалізацією, має можливість перевірити власні знання та вміння, провести самоаналіз рівня сформованості як міжкультурної, так і предметних компетентностей, а також отримати об'єктивні відгуки від іноземних фахівців щодо готовності до професійної діяльності.

У статті розглянуто основні концепти, що розкривають понятійне поле міжкультурної компетентності. Визначено поняття «компетентність», «компетенція», «культура», «міжкультурна компетентність» та здійснено їх історико-порівняльний аналіз. Встановлено, що професійна підготовка курсантів здійснюється як комплексний педагогічний вплив, метою якого є формування ряду компетентностей, серед яких пріоритетною вважається міжкультурна компетентність. З'ясовано сутність поняття «компетентність» та варіації її трактування науковцями, а також диференціацію із поняттям «компетенція». Підкреслено роль гуманітарної складової загалом та іноземної мови зокрема у розвитку професійних компетентностей військових фахівців.

Зазначено про універсальну функцію компетентнісного підходу, який поєднує множину традиційних підходів. Міжкультурна компетентність представлена як система взаємопов'язаних елементів, що позиціонують особистість у взаємодії з соціумом за допомогою спілкування, що, у свою чергу, є засобом адаптації до культурних цінностей суспільства та набуття освітніх компетентностей для формування кваліфікованого випускника вищого військового навчального закладу.

Визначено ієрархію компетентностей, що складається із трьох рівнів: загального, спеціального і професійного, які представлені інтегральними, загальними і фаховими компетентностями відповідно

Ключові слова: міжкультурна компетентність, компетентнісна освіта, культура, військова освіта, інішомовна підготовка, іноземні мови

DOI: 10.15587/2519-4984.2021.238095

ВИЯВЛЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДУ ДИТИНИ В СІМ'Ї (с. 42–47)

О. І. Яців

На основі аналізу особливостей становлення та методичних аспектів розвитку духовної сфери українців у спадщині Миколи Шлемкевича виявлено педагогічні умови формування світогляду дитини в сім'ї – реалізація духовно-моральних ідеалів у щоденному житті, єднання з цими високими ідеалами шляхом застосування таких сильних виховних засобів, як молитва, сповідь, спілкування з Богом (через високоморальні ідеї у творах мистецтва, літератури), причастя, участь у Богослуженні, виявлення духовного змісту народних традицій, свободи вибору, релігійної віри, праці над собою тощо.

Зроблено акцент на самостійній участі дитини у своєму вихованні. У цьому зв'язку розкрито значення способів її самовиховання – самопізнання, самоаналізу, самопостереження, самооцінки тощо. Це означає пошук і виявлення демократичних шляхів формування духовного світу дитини в сім'ї, що стосуються розширення духовності українців у творчості М. Шлемкевича.

Обґрунтовано необхідність засвоєння моральності через перехід до ідеалістичної християнської системи цінностей, яку завжди підтримував М. Шлемкевич. Відтак зроблено висновок, що досягти високого рівня вдосконалення моральності дитини в сім'ї можна через виявлення християнського світогляду та визнання пріоритету духовно-моральних цінностей. Це найперше застосовується у спілкуванні з дітьми, створенні високодуховної атмосфери, яка б стимулювала такі відомі способи практикування у моральних чеснотах, як смирення, прощення, покаяння, піст, молитва, сповідь і ін. Відтак цьому сприятиме не лише зовнішня організація життя дитини в сім'ї (наприклад, добре оточення, участь у добродійних справах), а й внутрішнє самовдосконалення (шляхом самообмеження, стримування від негативних думок, негідних вчинків, поганих намірів). Вибором християнської стратегії виховання окреслюються як загальна орієнтація дитини на духовно-моральні цінності, так і стійка позиція дорослих у відданості моральним ідеалам, гуманістичним традиціям

Ключові слова: педагогічні умови, формування світогляду, дитина, М. Шлемкевич, духовний розвиток, гуманізм

DOI: 10.15587/2519-4984.2021.238439

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ НА ФІЛОЛОГІЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ (с. 48–52)

В. Д. Будаєв, С. Г. Заскалєта, О. Є. Олексюка

У дослідженні підкреслюється необхідність інновацій у педагогічній теорії та практиці. У ньому висвітлюються теоретичні та методологічні основи організації змішаного навчання у викладанні англійської мови. Автори

підтверджують детальну теоретичну базу, пропонують модель змішаного навчання на уроках іноземної мови для FLS. Змішаний підхід до навчання є однією з найактуальніших освітніх технологій, оскільки дозволяє вам скористатися гнучкістю та зручністю дистанційного навчання та перевагами традиційних форм навчання. В результаті теоретичного аналізу та досвіду викладачів університету у змішаній формі навчання виявляються аспекти, які залишилися поза дослідженнями. Сюди входить FLS. Реалізація цієї ідеї неможлива без розробки та впровадження відповідних технологій навчання.

Визначено три основні компоненти моделі змішаного навчання, які використовуються в сучасному освітньому середовищі:

- очне навчання (віч-на-віч) – це традиційний формат класного вчителя-учня;
- навчання самостійного навчання - передбачає самостійну роботу студентів: пошук матеріалів за допомогою ресурсної карти, пошук в Інтернеті тощо;
- навчання в Інтернеті (онлайн - спільне навчання) - робота студентів та викладачів в Інтернеті, наприклад, за допомогою Інтернет-конференцій, Skype чи вікі тощо

Ключові слова: змішане навчання, дистанційне навчання, освітні траєкторії, незалежна пізнавальна діяльність, організація, міжпредметні зв'язки, педагогіка